

Dirk Geldof, Kaat Van Acker,
Gianni Loosveldt & Kathleen Emmery (red.)

Gezinnen na migratie

Hulpverlening en gezinsbeleid
in een superdiverse samenleving

Garant

Antwerpen-Apeldoorn

Dirk Geldof, Kaat Van Acker, Gianni Loosveldt & Kathleen Emmery (red.)
Gezinnen na migratie
Hulpverlening en gezinsbeleid in een superdiverse samenleving
Antwerpen – Apeldoorn
Garant
2022

329 blz. – 24 cm
ISBN 978-90-441-3880-1
D/2022/5779/23
NUR 747/752

Omslagontwerp: Danni Elskens | Koloriet
Omslagfoto: www.istockphoto.com

© Garant-Uitgevers nv & de rechthebbenden

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke, voorafgaande en schriftelijke toestemming van de auteurs en van de uitgever.

Garant
Somersstraat 13–15, B–2018 Antwerpen
Koninginnelaan 96, NL–7315 EB Apeldoorn
www.garant-uitgevers.be info@garant.be
www.garant-uitgevers.nl info@garant-uitgevers.nl

Inhoud

Woord vooraf: gezinsbeleid in oorlogstijd	11
1 Gezinnen na migratie: hulpverlening en gezinsbeleid in een superdiverse samenleving	13
Dirk Geldof, Kaat Van Acker, Gianni Loosveldt & Kathleen Emmery	
1.1 Inleiding	13
1.2 Gezinnen steeds diverser	14
1.3 Kenniscentrum Gezinswetenschappen focust op diversiteit	15
1.4 De opbouw van dit boek	18

Deel 1.

Gezinnen na migratie: superdiversiteit, stedelijkheid en transnationaliteit

23

2 De overgang naar een superdiverse samenleving	25
Dirk Geldof & Roxanne Vanhaeren	
2.1 Inleiding	25
2.2 Hoe België een immigratiesamenleving werd	25
2.3 Hoe we een superdiverse samenleving werden	29
2.4 Sterke ruimtelijke verschillen	33
2.5 Besluit	40
3 Hoe divers zijn gezinnen in België?	43
Kathleen Emmery & Dirk Geldof	
3.1 Inleiding	43
3.2 Hoe meten we herkomst?	44
3.3 Partnerschap in België naar herkomst: steeds meer gemengde koppels	46
3.4 Gezinnen in België steeds diverser	51

3.5	Diversiteit in huishoudposities	53
3.6	Omvang van de huishoudens	62
3.7	Hoe beleven gezinnen hun gezin-zijn?	63
3.8	Besluit	64
4	Transnationale gezinnen	67
	Miet Timmers, Mieke Schrooten & Birsen Taspinar	
4.1	Inleiding	67
4.2	Transnationale families	68
4.3	Familieverbondenheid in een polymedia-omgeving	69
4.4	Ouderschap over grenzen heen	72
4.5	Zorgen voor ouderen over grenzen heen	75
4.6	Transnationale families en hulpverlening	79
Deel 2.		
Gezinnen na de vlucht		81
5	Vluchtelingen: veelbesproken maar weinig gekend?	83
	Dirk Geldof, Katja Fournier & Kaat Van Acker	
5.1	Inleiding	83
5.2	Het Belgische asiel- en opvangbeleid in een notendop	85
5.3	Vluchtelingen in België: een veranderende en diverse groep	90
5.4	De gezinsdimensie in het asielbeleid	95
6	Hoe leven kinderen en gezinnen in de asielopvang?	97
	Katja Fournier, Kaat Van Acker & Dirk Geldof	
6.1	Gezinnen in de asielopvang: een groeiende maar diverse groep	97
6.2	Infrastructuur als ontsteker van conflicten en gevoelens van onmacht	98
6.3	Veilig leven en zich veilig voelen: cruciaal en complex	104
6.4	Kind- en gezinsvriendelijkheid van de opvang: nood aan een globale aanpak en visie	108
7	Ouderschap na de vlucht	113
	Katja Fournier, Mieke Groeninck, Kaat Van Acker & Dirk Geldof	
7.1	Inleiding: ouderschap ontworteld	113
7.2	Aangevoelde kwetsbaarheid van voor en tijdens de vlucht	115
7.3	Ouderschap onder druk in de collectieve opvang	117
7.4	Ouderschap (her)onderhandeld	125

7.5	Handvaten voor praktijk en beleid	127
8	Het recht op een gezinsleven. Herinnestelen of vernestelen tijdens en na gezinshereniging	133
	Pascal Debruyne & Mieke Groeninck	
8.1	Inleiding	133
8.2	Het wettelijke en politieke recht op een gezinsleven	135
8.3	Tijdens de gezinshereniging	140
8.4	Na de gezinshereniging	146
8.5	Besluit: innestelen of vernestelen?	149
Deel 3.		
Werken met gezinnen na migratie: uitdagingen voor en thema's uit het werkveld		153
9	Parentificatie na migratie?	155
	Kaat Van Acker, Claire Wiewauters & Katja Fournier	
9.1	Inleiding	155
9.2	Parentificatie na migratie	157
9.3	Onderzoek bij asielzoekende en vluchtelinggezinnen	159
9.4	Lessen voor praktijk en beleid	167
10	Verbindend werken met gezinnen in een migratiecontext	171
	Kim Lecoyer & Samira Oizaz	
10.1	Inleiding	172
10.2	Een verbindende grondhouding	173
10.3	Een afwegingskader als houvast in het omgaan met ethische vragen en dilemma's	178
10.4	Slotreflectie: verbindend werken met gezinnen na vlucht of migratie	188
11	Meertalige opvoeding start in het gezin: focus op de thuistaal	189
	Hilde De Smedt & Simonne Vandewaerde	
11.1	Inleiding	189
11.2	Waarom thuistaal ondersteunen in meertalige gezinnen?	190
11.3	Een sterke thuistaal	191
11.4	Een goede praktijk: PIM@home	194
11.5	Opdrachten voor de preventieve ondersteuning	195
11.6	Besluit	198

12 Impact van racisme-ervaringen op gezinnen	201
Birsen Taspinar	
12.1 Inleiding	201
12.2 Maatschappelijke context	202
12.3 Racisme als stress	203
12.4 Impact op mentaal welzijn	206
12.5 Impact op ouderschap	207
12.6 Impact op de gezinsrelaties	213
12.7 Transgenerationele impact	216
12.8 Handvaten voor hulpverleners en gezinsbegeleiders	218
Deel 4.	
Gezinsbeleid in een superdiverse samenleving	223
13 Gezinsbeleid en etnisch-culturele diversiteit: voorbij het belijden?	225
Gianni Loosveldt	
13.1 Situering	225
13.2 Migratieachtergrond en etnisch-culturele diversiteit in het gezinsbeleid	226
13.3 Superdiversiteit en gezinsbeleid	234
13.4 Tot slot	238
14 Obstakels voor vluchtelinggezinnen in hun toegang tot huisvesting, onderwijs en arbeid	241
Roos-Marie van den Bogaard	
14.1 Inleiding	241
14.2 Toegang tot huisvesting	242
14.3 Toegang tot onderwijs	246
14.4 Toegang tot de arbeidsmarkt	249
14.5 Discriminatie als transversaal obstakel	253
14.6 Beleidslacunes voor vluchtelinggezinnen	254
15 Mensen en gezinnen op de vlucht zonder wettig verblijf	255
Geert Matthys	
15.1 Situering	255
15.2 Over wie hebben we het?	256
15.3 'Je kan niet tellen wat niet telbaar is'	257
15.4 Helpen van mensen zonder wettig verblijf	258
15.5 Weinig rechten maar niet rechtenloos	259

INHOUD	9
15.6 Angst voor gedwongen verwijdering	267
15.7 Beperkt regularisatiebeleid	268
15.8 Besluit	270
Besluit	271
16 De dringende nood aan een ont-witting van het gezinsbeleid	273
Dirk Geldof, Kaat Van Acker, Gianni Loosveldt & Kathleen Emmery	
16.1 Situering	273
16.2 Wat leren we over gezinnen na migratie?	274
16.3 Lessen voor de toekomst	282
Referenties	291
De auteurs	325